

Netværksfokuseret sygepleje

- involvering af patientens sociale netværk

Pia Riis Olsen
Klinisk Sygeplejespecialist,
cand.cur., ph.d.
Kræftafdelingen

Plan

- Baggrundsbegreber (social støtte og socialt netværk)
- Udvikling af begrebet *Netværksfokuseret sygepleje*
- Netværksmødet
- Kommunikationsveje - pt. som 'gate-keeper'
- Kendetegn og konsekvenser
- Netværksfokuseret sygepleje kan udøves på flere måder
- Andre patientgrupper

Social støtte og sociale netværk

– virkningsfulde faktorer

- Mennesker med stærke sociale relationer bliver ikke så let syge og overlever længere end mennesker med svagt socialt netværk
- Blandt syge kan en styrkelse af det sociale netværk bidrage til bedring

Hvis vi kunne give venner på recept – så skulle vi gøre det!

Citat: Bente Klarlund i DR januar 2012

Det sociale netværk

Uformelle
Familie og Venner
Emotionelle relationer

Formelle
Professionelle
Sagsorienterede relationer

Strukturen af de sociale relationer

Social støtte

- **Den positive funktion som det sociale netværk udøver**
 - Instrumentel
 - Emotionel
 - Information
 - Feed-back (House 1981, Due og Holstein 2003)

 - **Facilitering af social støtte** (Olsen 2009)

Det handler om...

- At vi hjælper patienten og familien med at involvere og mobilisere deres netværk, så det bliver en støtte for dem gennem sygdoms- og behandlingsforløbet

Netværksfokuseret sygepleje

– et nyt begreb

- Patienten er i centrum, men det sociale netværk er i **fokus**
- En praksis der har potentiale hos flere patientgrupper med langvarige, alvorlige og/eller kroniske sygdomsforløb

Ph.d. studie

- Faser og resultater i studiet

Data generering i et ungdomsafsnit for unge med kræft.

Metode: Grounded theory.
Interviews, observationer,
uformelle samtaler og
dokumenter.

Udvikling af teori om netværksfokuseret sygepleje til unge med kræft.

**Begrebsudvikling:
Netværksfokuseret
Sygepleje – hvad er det?**

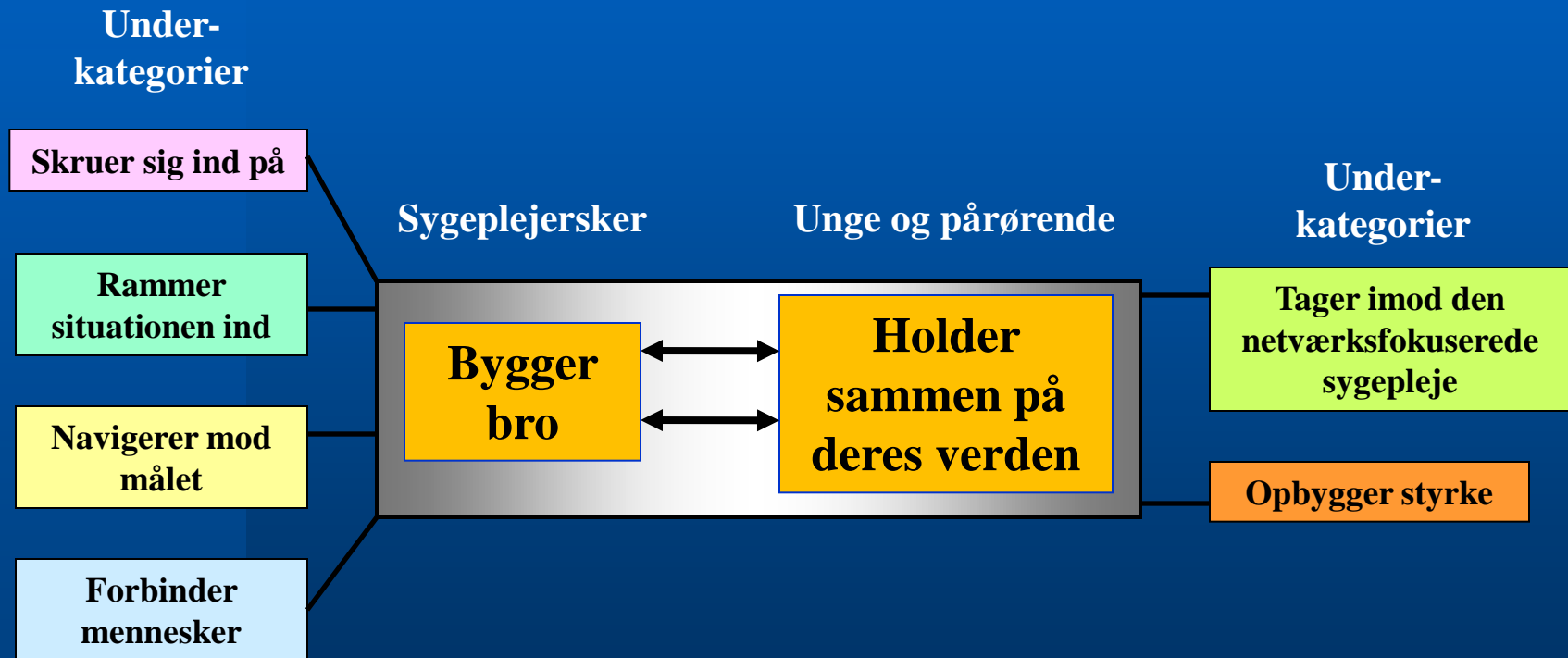
Metode: Meleis 2007, Schwartz-Barcott & Kim 2000.

Formål med studiet

At udvikle en grundfæstet teori, der kan forklare, **hvad der sker**, når sygeplejersker i en kræftafdeling støtter unge med kræft og deres nærmeste pårørende til at bevare, etablere og styrke deres sociale relationer og deres sociale netværk.

Skaber rum

for den unges normale udvikling

Skaber rum

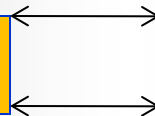
for den unges normale udvikling

Sygeplejersker

Unge og
pårørende

Interagerende kerne-kategorier

Bygger bro

**Holder sammen
på deres verden**

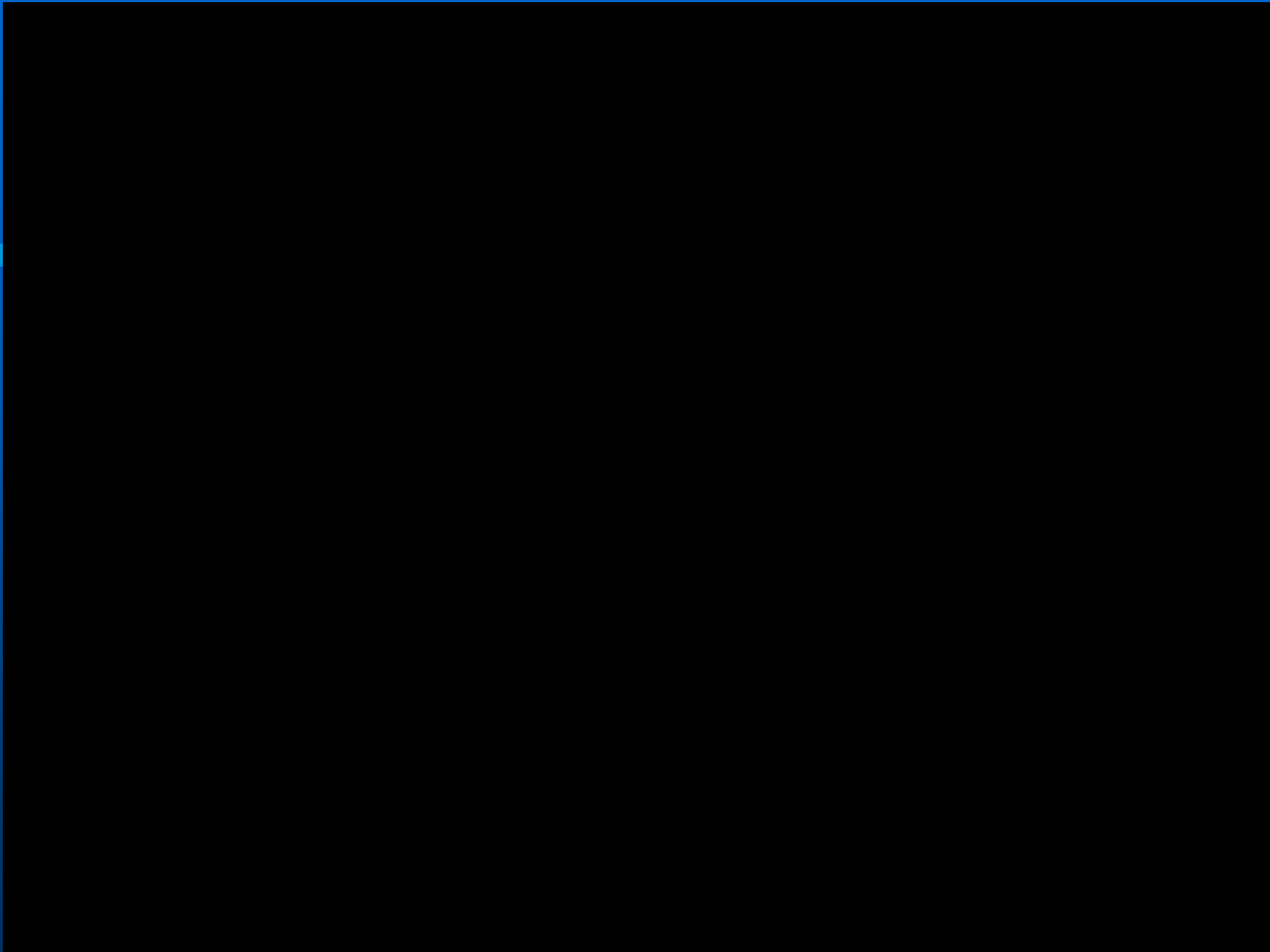
Sygeplejersker har en særlig og unik mulighed for at hjælpe støtten på vej

- Tæt kendskab til patienten og familien
- Er ekspert og neutral på samme tid
 - Har specialistviden og erfaring fra andre patientforløb
 - Kan samle de relevante (private, professionelle, patienter)
 - Kan sætte ord på og sige det 'farlige' højt
 - Har overblik over forløb

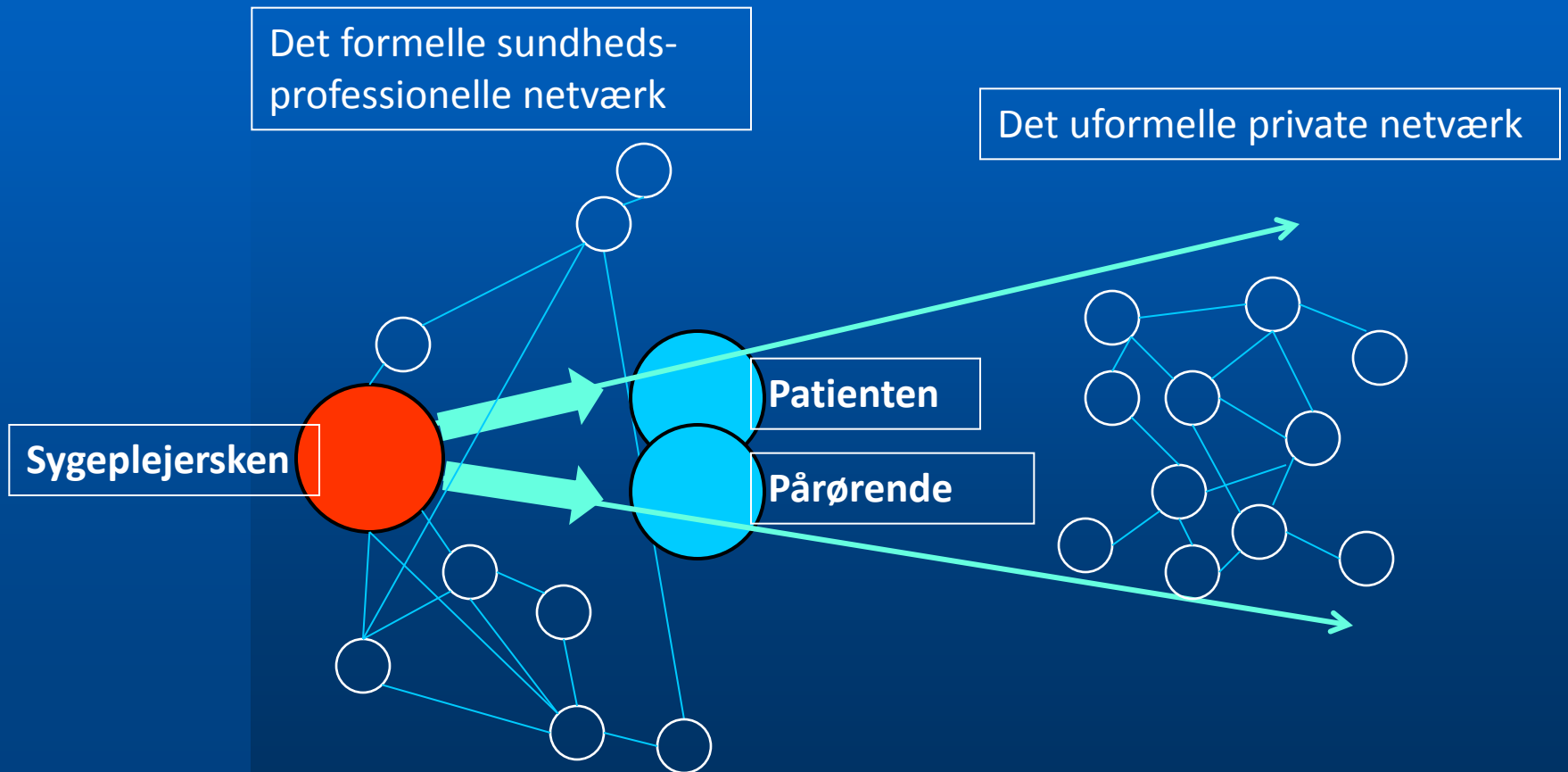
Et eksempel

Netværksmødet – Det er genialt!

Adgangen til det professionelle og det private sociale netværk

Forudsætninger og grundlag for begrebet i praksis (antecedents)

- **Erkendt sundhedsrelateret risiko for at blive socialt isoleret.**
- **Erkendt behov for (social) støtte.**
- Holistisk tilgang til omsorg og sygepleje.
- At (social) støtte og sociale netværk har en positiv indflydelse på sundhed, helbredelse og velbefindende.
- At sundhedsfremme og proaktive initiativer er afgørende.
- Multidisciplinært samarbejde maksimerer resultatet.
- En kultur hvor man har et fælles ansvar for den enkeltes velbefindende.

Kendetegn ved begrebet (attributes)

- Rækker ud over familien til det udvidede sociale netværk og ind i den private sfære.
- Involverer og aktiverer alle relevante parter i patientens uformelle og formelle sociale netværk.
- Hjælper den social støtte på vej (faciliterer) som tillæg til at give direkte støtte.
- Bygger bro over 'verdener' ved at forstå og forbinde sig med værdier, normer og traditioner i patientens og familiens verden.
- Muliggøre forbindelser mellem sygdomssituationen og patientens almindelige liv.

Konsekvenser af netværksfokuseret sygepleje

- Involvering af et støttende socialt netværk.
- Fremmer samarbejde mellem sygeplejerske, patient og pårørende.
- Skaber rum og fjerner barrierer af tavshed og usikkerhed.
- Fremmer åben kommunikation.
- Hjælper til at holde sammen på deres verden.
- Letter en byrde mht. information og forklaringer.

Konsekvenser for sygeplejersken

- Er udfordrende og tilfredsstillende, og alle drager fordel af indsatsen.
- Ikke en let opgave, der er lige ud af landevejen.
- Kræver fokuserede, dygtige sygeplejersker.
- Kræver træning og viden.
- Kræver stor opmærksomhed og forsigtighed.
- Det tætte samarbejde med de pårørende er krævende.
- Risiko for overinvolvering.

Der er fremtid i Netværksfokuseret Sygepleje

- **Er genialt fordi:**

- Imødekommer behov hos patienterne og deres pårørende
- Begrænser og fokuserer sygeplejerskens indsats
- Arbejder gennem andre – **'Work Smarter'**
- Indsats på afgørende tidspunkt i forløbet – 'Rettidig indsats'
- Er sundhedsfremmende og støtter patientens egenomsorg

Post doc projekt (ikke afsluttet)

Involvering af netværket hos patienter med hjernetumorer

- Aktionsforskning (amb., dagafsnit, stråleterapi)
 - Samarbejdsgruppe/medforskere
 - Interviews (individuelle, parvise, fokusgruppe)
 - Undervisningsforløb og træning
 - Pilottestning af netværksmødet
 - Implementering mens vi går vejen sammen

Netværksfokuseret sygepleje...

... er ikke blot netværksmøder, men møderne er et fantastisk værktøj og et godt tilbud

Facilitering af social støtte kan gøres på andre måder

- Spørge ind til hvem der findes i netværket og betyder noget for pt. og familie
- Dialog om hvordan pt. bruger sit netværk, hvad de kan støtte med og hvordan de kan inddrages
- Spørge ind til samværet med andre
- Opmuntre til at fastholde socialt liv og kontakt
- Invitere ind i afdelingen

Referencer

- Olsen PR & Bradbury-Jones C. 2013. *Using a knowledge utilisation framework to explore how findings from one study can be applied to other nursing contexts*. International Nursing Review.
- Olsen PR. 2012. *Netværksfokuseret sygepleje – hvad og til hvem*. I: Olsen, PR (red.) Pårørende og kræftpatientens sociale netværk. Et udviklings- og praksisforskningsprojekt i Onkologisk Afdeling D, Aarhus Universitetshospital, ISBN:978-87-989906-2-8.
- Olsen PR. & Harder I. 2011. "Caring for teenagers and young adults with cancer: a grounded theory study of network-focused nursing", *Eur.J.Oncol.Nurs.*, vol. 15, no. 2, pp. 152-159.
- Olsen PR & Harder I. 2010. *Network-focused nursing – development of a new concept*. Advances in Nursing Science, 33 (4).
- På dansk: Olsen PR & Harder I. 2013. *Netværksfokuseret Sygepleje - udvikling af et nyt begreb*. Nordisk sygeplejeforskning nr. 4, Årg.3. pp. 236,-253.
- Olsen, Pia Riis. 2009. *Towards a theory of network-focused nursing – A grounded theory study of teenager and young adult cancer care*. PhD Afhandling. Afdeling for Sygeplejevidenskab. Aarhus Universitet.
- Olsen PR & Harder I. 2009. *Keeping their world together . Meanings and actions created through network-focused nursing in teenager and young adult cancer care*. CANCER NURSING, 32(6).
- Fyrand L. 2005. *Socialt nettverk: teori og praksis*. Universitetsforlaget, Oslo. 2. udg.